

Si algú escriguera l'*Antimanual de la dissuasió policial*, és molt probable que l'autor demanara a Paula Sánchez de León que en redactara el pròleg. Qui anteriorment fóra mà dreta de Francisco Camps, va fer palesa entre els dies 16 i 22 de febrer de 2012, ja com a delegada del govern, la seua particular capacitat incendiària. En tant que màxima responsable de les forces de seguretat espanyoles en territori valencià, Sánchez de León va permetre que l'actuació policial convertira unes protestes innocents en un dels esclats d'indignació i ràbia més importants que ha viscut la ciutat de València en els últims anys. Milers de persones –molts estudiants, però també molta, moltíssima gent que no hi tenia res a veure– van prendre el carrer espontàniament per respondre a l'actuació d'uns antidisturbis a qui, en les jornades prèvies, els seus superiors havien deixat camp per córrer.

“Aquells set dies van despertar València”. Qui així parla és Josep-Lluís Navarro, aleshores cap d'estudis de l'Institut d'Ensenyament Secundari Lluís Vives. Ell, com la resta dels seus companys, van ser testimonis en primera persona d'uns fets del tot imprevisibles que, sota l'etiqueta de *primavera valenciana*, van fer la volta al món. El clima social feia temps que era propici per a un esclat d'aquesta mena. Des del sorgiment del moviment del 15-M, que a València va calar amb certa intensitat i després es va traslladar a l'activisme veïnal, el País Valencià havia viscut una successió de calamitats que venien a afegir-se a les dificultats domèstiques derivades de la crisi econòmica i financera.

La imputació primer, la dimissió després i, a la fi, la sentència absoluta del president Camps, tot plegat unit a les cada volta més visibles penúries econòmiques derivades d'una etapa de balafament i desmesura van alimentar la indignació de capes de població com més anava més àmplies. No s'ha d'oblidar que només unes setmanes abans que sorgira la *primavera valenciana*, una foto d'uns alumnes de l'IES Vila-roja d'Almassora tapats amb mantes pel fred que feia a l'aula havia rodat per les xarxes socials i les pàgines dels periòdics. La falta de calefacció en aquest institut era només un

El dia 21 de febrer de 2012 milers de persones van eixir al carrer per protestar pacíficament

Lliçons de primavera

Entre els dies 16 i 22 de febrer, la protesta pacífica d'un grup d'estudiants del IES Lluís Vives i la desmesurada resposta de la policia van provocar una onada espontània de solidaritat que va traure al carrer milers de valencians. Un any després d'aquells fets, analitzem, de la mà d'alguns protagonistes, què va representar la 'primavera valenciana' i què en resta a hores d'ara.

símbol de la degradació que patien els serveis públics en el seu conjunt.

El colp que va fer vessar el got. El malestar de tot plegat s'havia

canalitzat fins aleshores a través de protestes, algunes de sectorials, altres de genèriques; algunes de convocades alhora que a la resta de l'estat, altres d'esticament valencianes, però totes

contra les càrregues policials.

en general amb una participació nombrosa. Tanmateix, l'onada de neguit i indignació de cap d'elles no fou comparable a la provocada per l'actuació policial contra els estudiants del Lluís Vives. Les imatges de menors d'edat apallissats pels antidisturbis; les instantànies dels rostres de xiquets contra les furgonetes blaves; les escenes de pànic i el desequilibri de forces entre els uns i els altres, va resultar excessiu. I molts, moltíssims, van dir "prou". "Fins aleshores s'havien suportat moltes coses: corrupció, grans esdeveniments... Però allò de colpejar xiquets era traspasar la línia roja", argumenta el cantant Pau Alabajos, un dels qui va donar carta de naixement a través de les xarxes socials a l'expressió *primavera valenciana*. "Quan s'arriba a dir que uns xiquets són 'l'enemic', com va dir Antonio Moreno [cap superior de policia de València], és que hi ha alguna cosa que no funciona en la societat". "Allò fou una lliçó cívica: la gent va respondre als cops amb els llibres a

Notes per a fer justícia

Entre els dies 16 i 22 de febrer, mitjans de tot l'estat i de mig món van fixar el seu focus sobre la ciutat de València. Centenars d'estudiants, primer, i milers de ciutadans de totes les edats, després, donaren una lliçó de resistència i dignitat davant la brutalitat policial. L'onada de solidaritat amb l'Institut Lluís Vives fou aclaparadora. Però

Conferència de premsa de presentació del concert que se celebra aquest divendres.

apartades les càmeres i dissipada l'efervescència contestatària, molts estudiants se'n van anar a casa amb sancions i denúncies de la policia. Per als joves això era una experiència nova, però també per a la gran majoria de pares. "El procés judicial, haver de parlar amb els psicòlegs, la pressió del fiscal..., comporta molt de desgast", diu Lola Melchor, mare d'Andreu, el primer estudiant detingut per la policia.

Per tal de donar-los empara legal, des de bon començament es va crear l'Associació Jurídica Primavera Valenciana, que durant l'últim any s'ha encarregat de gestionar i tramitar tots els casos oberts contra els estudiants i també les denúncies que aquests o els seus pares van interposar contra els agents de la Unitat d'Intervenció Policial. En total, segons explica Agustín Arenas, advocat i membre de l'Associació Jurídica, hi ha 103 casos oberts, dels quals un 80% corresponen a alumnes del IES Lluís Vives. Durant l'últim any els advocats han aconseguit un bon munt de sentències absolutòries, mentre que altres casos han estat "sobreseguts o s'han resolt amb amonestacions lleus". Tanmateix, encara hi ha 43 processos judicials oberts, que hauran de ser esclarits en els pròxims mesos.

Per tal de fer front a les despeses, però també perquè calia fer alguna cosa d'aquesta mena, l'Assemblea del IES Lluís Vives i l'Associació Jurídica Primavera Valenciana han organitzat –amb el suport del festival BarnaSants i de multitud d'associacions culturals i cíviques– un concert solidari aquest divendres 15 de febrer al Palau de Congressos de València. Seran actuacions íntimes, en acústic, de no més de tres cançons. L'organització del concert s'ha fet mitjançant el sistema de micromecenatge. Els organitzadors s'havien proposat acaptar 33.500 euros, però la resposta va ser tan massiva que molt abans que acabara el termini ja havien superat, de molt, aquesta xifra. No n'hi ha per a menys. La nòmina d'artistes que s'han prestat a fer reverdir la *primavera valenciana* és àmplia: Obrint Pas, La Habitación Roja, Senior i el Cor Brutal, Maronda, La Gossa Sorda, Pau Alabajos, Aspencat, Feliu Ventura, Manolo Tarancón, Cesk Freixas, Mr Perfume, Clara Andrés, Arthur Caravan, Galaveira, Meritxell Gené, Julio Bustamante, El Diluvi, Tórtel i Emma Get Wild, a més dels humoristes Xavi Castillo, Eugeni Alemany i Toni de l'Hostal.

El concert no serà l'únic esdeveniment amb què commemorar aquest primer aniversari. El mateix dia hi ha organitzada una gran abraçada humana al IES Lluís Vives. A més, el dijous 21 de febrer, l'Octubre Centre de Cultura Contemporània acollirà l'estrena d'un documental que recull els testimonis d'estudiants del centre on va florir la *primavera valenciana*. Amparo Fortuny, autora d'aquest treball audiovisual que porta per títol *Estudiar en Primavera*, fou estudiant de l'institut on es van originar les protestes.

PRATS I CAMPS

PRATS I CAMPS

Lola Melchor, mare d'Andreu, el primer estudiant detingut. Les vesprades del dimarts 22 i el dissabte 25 milers de persones es manifestaren en defensa dels estudiants i contra la policia i la delegada del govern, Paula Sánchez de León.

la mà. Fou una lliçó de dignitat”, opina Lola Melchor.

Tot començà amb Andreu. Melchor va viure en primeríssima persona aquest episodi. El seu fill, Andreu, que aleshores estudiava segon curs del batxillerat d'humanitats i ciències socials, i comptava 17 anys, esdevingué protagonista involuntari de la *primavera valenciana* quan aquesta ni tan sols no tenia nom. De fet, la seua detenció –la primera–, el dimecres dia 16, fou el primer graó en l'escalada de confrontació que es va succeir en els dies posteriors. Aquell dia, Andreu i una trentena dels seus companys de centre van seure, en acabar les classes, al migdia, a la via pública com a mesura de protesta contra les retallades. Ho van fer al carrer de Xàtiva, enfront de l'estació de Renfe, igual que els dies precedents. Com els estudiants de molts altres centres valencians, els de l'IES Lluís Vives protestaven d'aquesta manera contra les retallades en educació. Aquella seguda tenia el suport de l'assemblea del centre, un òrgan en què participaven pares, professors i alumnes. Aquell dimecres, però, hi

Lola Melchor, mare del primer detingut: “La ‘primavera valenciana’ fou una lliçó de dignitat”

havia alguna cosa de diferent: quatre furgonetes de la policia antidisturbis s'havien desplaçat fins al Lluís Vives i les intencions dels seus ocupants no semblaven gens amistoses. “Ens van dir que ens alçàrem i nosaltres ens hi negàrem. Aleshores, començaren a agafar-nos per les orelles, pel coll... per tal d'obligar-nos-hi –relata Andreu–. Aleshores vaig veure que agafaven dels braços i de les cames el meu amic Alberto i, mentre estava en l'aire, li van pegar una genollada a la boca de l'estómac. Ell cridà i la meua reacció instintiva fou la d'intentar ajudar-lo. En un tres i no res ja tenia cinc policies damunt meu”. Al cap de tres hores, Andreu estava detingut a la comissària de Sapadors amb una denúncia per lesions i per atemptat contra l'autoritat. L'espurna havia saltat i la policia, desfermada, es va dedicar llançar-hi benzina.

Durant els següents dies les xarxes socials van anar plenes de colps, espentes, batudes i persecucions policials. L'actuació desproporcionada de la policia va recordar a molts les imatges del franquisme, amb la diferència que ara eren retransmeses i retroalimentades pràcticament en directe. La solidaritat de la gent, davant la brutalitat, s'estengué a mesura que es generalitzaven els colps. Per a Xavi Ginés, professor de sociologia de la Universitat de València, l'efervescència de la *primavera valenciana* no es pot entendre si no es té en consideració “el canvi de comportament per part del poder: d'una actitud passiva durant el 15-M,

van passar a una actitud agressiva, circumstància que va alimentar la mobilització ciutadana”. “Sense policia, no hi hauria hagut *primavera valenciana*”, hi afegeix Josep-Lluís Navarro.

Llavors de nova temporada. Per a molts dels protagonistes d'aquells dies, la reacció ciutadana que seguí fou com obrir una finestra en una sala amb l'aire viciat. Aquells dies van significar “el despertar de sectors socials que fins aleshores havien estat molt passius –en opinió de Josep-Lluís Navarro–. Allò em va fer recuperar l'esperança en la societat”. De la mateixa opinió és Pau Alabajos. Segons aquest cantautor, la *primavera valenciana* va ser la prova que “la societat valenciana estava despertant del coma profund i crític en què es trobava i començava a recuperar la consciència”.

Les imatges de les porres i els colps de les forces de seguretat que van convertir València en focus d'atenció mediàtica durant alguns dies del mes de febrer van anar seguides de la resposta de la ciutadana. El dia 21 (quan les imatges de la violència policial amenaçaven de convertir-se en un escàndol polític de proporcions majúscules), els aldarulls van donar pas a les manifestacions pacífiques. Els carrers més cèntrics de València es van inundar de veïns de tots els barris i de totes les edats amb proclames del tipus “Som el poble, no l'enemic”. Molts brandaven els llibres com a úniques armes. Una immensa majoria es deixava contagiar de la València combativa, la que fins fa

Un policia s'enfronta a una jove pels voltants del IES Lluís Vives. Antonio Moreno, cap superior de policia de València, es va referir als estudiants com "l'enemic".

un lustre vivia reclosa en espais alternatius i al marge de la vida oficial de la ciutat. Unànimement, València s'havia alçat contra el despropòsit que representava pegar a uns menors d'edat.

Pau Alabajos creu que aquell episodi va servir per a "trencar alguns estereotips": "La imatge de la València genuflecta, claudicant, corrupta, de dretes, *meninfot*, sense capacitat crítica... es contraposava a la imatge de la gent compromesa ocupant espontàniament el carrer". "Per fi València, una ciutat amb fama de panxacontenta i masoquista, demostrava a gran escala que no acceptava aquest ordre de coses", hi afegeix Andreu Melchor.

'Primavera' perenne? Un any després de la *Primavera Valenciana*, l'IES Lluís Vives ha recuperat una relativa normalitat. Una part dels qui van donar la cara, com Andreu, han fet el pas a la

universitat i altres continuen avançant en el seu itinerari formatiu. La irrupció d'un episodi com l'ocorregut fa un any ha accelerat el seu trànsit cap a la vida adulta. "Uns esdeveniments tan traumàtics com aquells han provocat que maduren més ràpidament", explica Josep-Lluís Navarro. L'assemblea del Lluís Vives continua reunint-se periòdicament i roman tan combativa i compromesa com ara fa un any.

Què n'ha quedat, de la *primavera valenciana*, un moviment sobre el qual molts dipositaren moltes esperances? Pau Alabajos considera que allò fou "el principi d'alguna cosa. D'alguna manera, fou un punt d'inflexió: des d'aleshores, el Partit Popular valencià no ha deixat de perdre suport. El descrèdit que aquella gestió els va provocar els passarà factura". El sociòleg Xavi Ginés no creu que la *primavera valenciana* suposara un punt d'inflexió i l'equipara a tants

altres moviments de protesta que han sorgit darrerament. "Les mobilitzacions serveixen per a ampliar la base potencial d'un esperit de canvi que va quallant i que és un corrent de fons", apunta. "Des de 1995, els valencians hem estat en una espiral de protesta. En una etapa ultraagressiva, els valencians ens hem especialitzat en la resistència. Ara que el sistema està exhaust i es retira, és el moment de començar a construir. És en aquesta capacitat creativa que hi ha possibilitats de canvi". Potser perquè acaba de posar-se a estudiar sociologia, Andreu Melchor no opina molt diferent de Xavi Ginés: "Potser res no ha canviat de forma substancial però sí que ha canviat alguna cosa en la mentalitat de les persones. Molts van prendre consciència de com d'injust és aquest estat de coses. I això no és poca cosa".

Violeta Tena

La seva connexió fàcil, ràpida i segura amb Europa, amb el món.

Barcelona Europa

- ◆ El primer port espanyol en tràfic internacional.
- ◆ El port capdavanter de la Mediterrània i del sud d'Europa.
- ◆ El port de creuers núm. 1 d'Europa i el quart del món.
- ◆ El primer port a obtenir la certificació de qualitat ISO 9001.

Una connexió mai vista

Port de Barcelona
www.portdebarcelona.es

Entitat beneficiària del fons de cohesió de la Unió Europea